

Polón Peba Mórrag Pilipi Sos Pamkolpamdó Ngaensingül Bóktan

Ini Peba Mórrag Nótó Wialómórr, Nóma, akó Nóla

[Apostol] Pol ini peba mórrag wató wialómórr Pilipi sos pamkolpamdó. Timoti wankü yarilürr, a wató koke wialómórr. Pol ini kla nóma wialómórr, wa tümün müótüdü pamzan nya-belórr. Wa koke wialómórr wa nóla yarilürr, a wa aprrapórr Rrom wirri basirrdü ngyabelórr. Pol ola amkoman tümün müótüdü koke nya-belórr, wa popa müótüdü ngyabelórr, sein sye-i amelórrón Rrom gazirr pamab tangdó (Apostolab Tórrmen 28:16, 30). Oya gómdamal gaodó kwarilürr oya angónóm. Wa ola yarilürr ini pail ngarkwatódó 61-62 Kerrison amtómól kakóm.

Ini tonarrdó Pol akó tóba peba mórrag wialómórr Epesus sos pamkolpamdó, Kolosi sos pamkolpamdó, akó oya gódam Pilimonka.

Pilipi Wirri Basirr

Pilipi wirri basirr Masedonia prrobins kugupidü yarilürr. Errkya ene prrobins Grris kantrri kugupidüma. Darrü wirri kwata ene basirr aodóma wamórr. Abün Pilipi pamkolpamab abalbobatal Rrom gazirr pam kwarilürr, ngaen Rrom gabaman nibiób tüp poko nülinóp. Ene igósidi Pilipi pamkolpama morroal ngyaben

kwarilürr, zitülkus Pilipi Rrom basirr kwarilürr. Oya küp módóga: ene basirr pamkolpam ta Rrom pamkolpam kwarilürr, akó i bagür kwarilürr enekwata. Rrom gida morroal yarilürr Rrom pamkolpamabkü.

Pol ngaen-gógópan Pilipi wirri basirrdü wamórr ini pail ngarkwatódó 49-51. Timoti, Saelas, akó Luk wankü kwarilürr. Ma ini póep Apostolab 16dü atang namulo.

Polón Zitülkus Ini Peba Mórrag Wialómóm

Polón ngibürr zitülkus kwarilürr ini peba mórrag wialómóm.

Polón ubi yarilürr Yesun amkoman angun pamkolpam Pilipi wirri basirrdü eso akyanóm, zitülkus i oya [gyaur kla] zirrapónóp (1:5; 4:10-19).

Polón ubi yarilürr ibü arüng bótanóm karkukus bórrangóm ngibürr kolpama ibü wirri müp nóma nüliónónóp, akó i wata bagürwómdü kwarile, ibü müp asi nóma koralórr (1:27-30; 4:4).

Polón ubi yarilürr ibü arüng bótanóm darrpan gyagüpitótók apadóm akó tibiób ngi tüp alókóm (1:27; 2:1-11; 4:2-3).

Polón ubi yarilürr, i Epaprroditus morroal tonarre ki ipüdórrre akó ibü azazilüm Timotin tótókankwata (2:19-30).

Polón ubi yarilürr ibü ikik akrran bóktan akyanóm ngibürr umulbain pamabkwata, umul nidi bainóp wagó, paman [gyabi sopae ki singgalgónónóm] akó Zu pamóm ki bainünüm, oya ubi nóma yarilürr Yesun amkoman bangun pamóm bainüm (3:2-3).

Polón ubi yarilürr tóbakwata wialómóm ibüka akó wialómóm Morroal Bóktan Yesunkwata ia ayo kwarilürr Rrom wirri basirrdü, zitülkus wa ibü igó ngabkalórr, wamaka i wankü zaget kwarilürr (1:12-26; 4:10-19).

Ngibürr Umul Bóktan Ini Peba Mórragankwata

Ini peba mórragdó gabi mi umul baidakla Pol akó Pilipi pamkolpam morroal gómdamal kwarilürr.

Ini peba mórragdó Pol bagürwómankwata wialómórr. Wa pupo bainürr wa bagürwóm yarilürr Pilipi pamkolpamabkwata, oya [moboküpdü ubi] ibüka yarilürr, akó wa gyakolae yarilürr.

Ini peba mórragdó morroal umulbain bóktan asine Kerrisonkwata wagó, Kerriso ia nótóke (2:5-11).

Ini peba mórragdó Ngaep Bukan bóktan bab-ula. Pilipi pamkolpam Zu-koke kwarilürr.

Ini Peba Mórragan Bóktan Zono Módógako:

- A. Ini peba mórragan tapaku bóktan *1:1-11*
 - 1. Polón morroal ngürr bóktan Pilipi wirri basirr sos pamkolpamdó *1:1-2*
 - 2. Pol Godón eso ekyanórr akó tóre ekolórr *1:3-11*
- B. Morroal Bóktan Yesunkwata ayonóp, enana Pol sein sye-i amrókrrón yarilürr tümün müötüdü *1:12-30*
- C. Mibü gyagüpitótók wata Kerriso Yesun gyagüpitótókan ki yarilün *2:1-11*
- D. Wimurrazan warri bapón *2:12-18*

- E. Timoti akó Epaprroditus 2:19-30
 F. Amkoman dümdüm tonarr 3:1-11
 G. Arüngi buso blakón ngaru amrranóm darrem kla apadóm 3:12-21
 H. İkik bókrran bóktan 4:1-9
 I. Pol Pilipi pamkolpam eso nókyenóp ibü gyaur klamóm 4:10-20
 J. Dómdóm alakón bóktan 4:21-23

Ini Peba Mórragan Tapaku Bóktan

Polón Morroal Ngürr Bóktan Pilipi Wirri Basirr Sos Pamkolpamdó

¹ Ka, Pol, ini peba mórrag wialómdóla. Kankü Timotie. Ki Kerriso Yesun [leba zaget] pam nisamli.

Ka yabüka wialómdóla, blaman Godón pamkolpam nidipko Pilipi wirri basirrdü, Kerriso Yesuka dabyórrün nidipko. Ka ta yabüka wialómdóla, sos alngomól akó ngakan pam nidipko akó sosdó tangbamtin pam nidipko.

² Ka tóredóla, [gail tonarr] akó moboküpdü paud sab yabüka asi ki namülam God mibü Abdógab akó [Lod] Yesu Kerriso.

Pol Godón Eso Ekyanórr akó Tóre Ekolórr

³ Ka ne Godón [ótókdóla], ka oya eso akyandóla blaman tonarr ka yabü gyagüpi nóma amandóla. ⁴ Blaman tonarr ka yabü blamanabkü nóma tóredóla, ka bagürwómpükü tóredóla. ⁵ Zitülkus módóga, e kürü tangamtin kwarilnürü Morroal Bóktan Yesunkwata ayom, ngaen-gógópan ngürrdügabi, e amkoman bangun pamkolpamóm nóma bainarre,

kókóta errkya. ⁶ God morroal zaget yabü ngyabendó bókyanórr. Ka amkoman karrkukusi angundóla wagó, wa sab ene zaget metat tónggapóle kókó nóma elakóne ene Ngürrdü Kerriso Yesu sab nóma tolkomóle. ⁷ Wata dümdüma kürüka enezan gyagüpi amaiküm yabü blamanabkwata, zitülkus e kürü moboküpdümakla. We zitülküdü, e blaman Godón gail tonarr apadódakla kankü, ka sein sye-i amrókrrónzanla tümün müótüdü akó ka enezan Morroal Bóktan adlangdóla.* ⁸ God umula igó amkomana wagó, ka nae amandóla yabü blaman basenóm dadan [moboküpdü ubie] Kerriso Yesun moboküpdü ubizane yabüka.

⁹ Ka igó tóredóla wagó, yabü moboküpdü ubia sab metat dódórr baile akó yabü umula ta sab metat dódórr baile akó e sab metat amkoman amzyat kwarilo morroal ia laróga ó kolae ia laróga. ¹⁰ Ka ini klamóm tóredóla, igósüm e sab gaodó kwarilo amzyatóm ó bóleanóm amkoman kómal ia laróga. Ene igósüm, yabü moboküp akó tórrmen kolae-koke kwarile kókó ene Ngürrdü Kerriso sab nóma tolkomóle. ¹¹ Yabü tórrmen tulmil morroal dümdüm kwarile, Yesu Kerrison tangbamtindügab. Ene igósüm, pamkolpama sab Godón ngi wirri kwitüm ki emngyelnoerre akó oya yagünoerre.

Morroal Bóktan Yesunkwata Ayonóp, Enana Pol Sein Sye-i Amrókrrón Yarilürr Tümün Müótüdü

* **1:7** Morroal Bóktan adlang, oya küp módóga: amtyanóm ene Bóktan amkomana.

¹² [Zonaretal], kürü ubia e umul bainane wagó, ne kolae elklaza tómbapónónóp kürüka, i ma tangamtindako Morroal Bóktan Yesunkwata ayom. ¹³ Ene kolae elklazadógab, blaman kingan müót ngakan gazirr pam akó blaman ne pamkolpamako umulako wagó, ka sein sye-i amrókrrónla tümün müótüdü zitülkus ka Kerrisonkü zagetdóla. ¹⁴ Akó zitülkus Lod kürü tangamtinda ka sein sye-i amrókrrónzanla, abün zonaretala amkoman karrkukusi angundako wagó, Lod ibü tangbamtinda. We ngarkwatódó, i Godón bóktan wirri arüangi adratódako ngaenzan-koke akó i ene bóktan gumkoke adrratódako.

¹⁵ Ngibürr amkoman bangun kolpama go bóktan amgoldako Kerrisonkwata, zitülkus ibü gyagüp kolaea akrranda, igósidi ibü ubia wirri ngi apadóm kürükagabi akó ibü ubia abün pamkolpama ibü mamooan kwarile, a kürü ma abüna koke. A ngibürra go bóktan amgoldako Kerrisonkwata ibü morroal ubidügab kürü tangamtinüm. ¹⁶ Ini kolpama bóktan amgoldako, zitülkus ibü moboküpdü ubi kürükama, umulürrüdi wagó, God kürü aini küngrinürr Morroal Bóktan adlangóm. ¹⁷ A ene kolpam, nibiób gyagüp kolaea akrranda, i amkoman moboküpi-koke bóktan amgoldako Kerrisonkwata. I wata tibióbankwata gyagüpi bomandako. Ibü ubi kürü müp akyanóma kürü moboküpdü, ka sein sye-i amrókrrónzanla. ¹⁸ Da taia, darrü kla kokea. I ia obae zitülkusdügab, ta ia amkoman zitülkusdügab bóktan amgoldako

Kerrisonkwata, wirrian kla módóga, nizan kwata pamkolpama Kerrisonkwata bóktan amgoldako. Ene zitülkUSDÜ, ka bagürwómdóla.

Anda, ka sab metat bagürwóm namulo. ¹⁹ Zitülkus módóga, ka umulóla ini pokoa sab kürü zidbain sidüde yabü tóredógabi kürünkü akó ene tangamtindügabi, Yesu Kerrison Samua ne tangamtin akyanda. ²⁰ Ka igó wirribóka nae amandóla ó [gedlóngóm baidóla] wagó, kürü zitülkus sab babulan yarile büód aengóm, a kürü gum sab babulan yarile bóktan amgolóm. Ene igósüm, ngaendógabzan kókóta errkya, Kerrison ngi kubó kwit yónürre kürü blaman tórrmen tulmildü, ka ia ngyabendóla, da ka ia nurrótókdóla. ²¹ Zitülkus módóga, kótó, ka wata Kerrisonkü ngyabendóla akó kürüka nurrótók wa morroala ngyabendógab.† ²² Ka ne nóma ngyaben namulo ini bübi, ka sab gaodó namulo küppükü zaget tómbapónóm. Da ka umul-kókla kürü ubi tai laróga, ia ngyabenóm, ta ia nurrótókóm. ²³ Kürü ninis gyagüptótóka ini nis klamdó. Kürü ubi wata nurrótókóma akó Kerrisoka namulo kwitüdü, zitülkus ene wata kómalan pokoa ngyabendógab. ²⁴ A ini wata morroal klama yabünkü igó wa, ka sab metat ngyabelo we zitülkUSDÜ, ka gaodó namulo yabü tangbamtinüm. ²⁵ Zitülkus ka ene kla amkoman karrkukusi angundóla, ka umulóla wagó, ka sab ngyabelo akó ka metat namulo yabünkü yabü tangbamtinüm yabü amkoman bangun dódórr

† **1:21** Polka nurrótók wa morroala ngyabendógab, zitülkus wa umul yarilürr wa Yesu Kerrisoka ki yaril oya бүдүл kakóm.

ainüm. Akó bagürwóm yabüka iade yarile yabü amkoman bangunanme. ²⁶ Ene igósüm, yabü zitülkusa abün baidako Kerriso Yesunkwata ikub bagürüm kürüme, ka yabüka akó nóma tamo.

²⁷ Igó wata wirri klama wagó, yabü tórrmen tulmíl wata inzan yarile, Kerrisonkwata Morroal Bóktan ngarkwatódó. Ene igósüm, ka sab umul namulo wagó, e karrkukus bórrangdakla dar- rpan samudü, Morroal Bóktan an amkoman ban- gun adlangde darrpan gyagüpitótóke. Ka sab umul namulo, ka ia sab yabüka tamo akó yabü nósenónómo, da ka ia sab wata bóktan arrkruo yabübóka, ka yabüka babul nóma namulo. ²⁸ E ibü gumgu, yabüka nidi bóka bamgündako, i laró poko tómbapóndako ó bóktandako. E ne ibü gum koke nóma kwarilo, ene klama ibü nómtyerre wagó, ibü sab kolae nirre, a yabü sab zid nirre. God ene kla blaman wató bal- ngomólda. ²⁹ Ka ene poko igósidi bóktandóla, zitülkus God yabü ok baidako Kerrison amkoman angunüm. A ene kla tebean koke, akó ta wa yabü ok baidako oya ngidü azid aengóm. ³⁰ I yabükazan bóka bamgündako darrpan ngark- watódó, e ne kla esenarre i kürüka ta inzan bóka bamgün kwarilürr, akó e ne kla arrkrrudakla i errkya tómbapóndako kürüka.

2

Mibü Gyagüpitótók Wata Kerriso Yesun Gyagüpitótókzan Ki Yarilün

1 Da módóga, e Kerrisoka dabyórrünakla akó olgabi e arüng bótarrónakla. Oya [moboküpdü ubia] yabü zao-zao baina, e Godón Samudü dabyórrünzanakla, yabü morroal tonarr asine yabü moboküpdü, akó yabü gyaur asine yabiób darrpan-darrpandó. ² Ene pokodó, ka yabü arüangi byaldóla wagó, kürü bagürwóm wirri inam igó tonarre: e blamana darrpan gyagüpitótókdó ki koralón, yabü moboküpdü ubi yabiób darrpan-darrpandó ki yarilün darrpan tonarre, e dabyórrün koralo darrpan moboküpi akó darrpan gyagüpitótóke. ³ Yabióban gyagüpi boman-gu akó gyagüpi tótókgu igó, e wirrianakla ngibürrdügabi, e darrü kla nóma tónggapóndakla. A yabiób ngi tüp elókam akó ngibürr pamkolpam igó ngabkónam, i morroalako yabükagabi. ⁴ E darrpan-darrpana wata igó gyagüpi tótókgu igó, morroal ia laróga mobanankü, a akó igó gyagüpitótók esen, morroal ia laróga ngibürr kolpamabkü.

⁵ Yabü ne gyagüpitótók wata Kerriso Yesun gyagüpitótótkzan ki yarilün:

⁶ Enana wa wata Godzan yarilürr blaman kwata, wa gyagüpi koke wamórr wagó, wa wata oya pabo ki emone, Godón pabozan ne klame.

⁷ A wa tóba kwitüdü ne pabo amgatórr [leba zaget olomómszan] baina, ó pamakanzan amtómólde.

⁸ Akó wa okaka nóma tümzazilürr pamakanzan, wa tóba ngi tüp solkomólórr,

- akó wa Godón bóktan arrkrrurr, enana oya ene pokoa бүдүлдү idódürr - wa ta krrsdó nurrótókórr!*
- 9 Da we ngarkwatódó, God oya kwit igasilürr amkoman wirri pabodó kwitüdü akó oya ene wirrian ngi ekyanórr, blaman ene ngibürr ngidügab.
- 10 Ene igósüm, blamana sab wakósingül amgünórre Yesun wirri ngi atenóm, kwitüdü nidipko akó түpdü nidipko akó бүдүл pokodó nidipko.
- 11 Akó ene igósüm, blaman ulita sab pupo bainórre wagó, Yesu Kerriso Loda. Inzande, God, mibü Ab nótóke, oya ngi sab kwit amngyelórrón yarile.

Wimurrazan Warri Bapón

12 We ngarkwatódó, kÜRÜ mobokүpdü gómdamal, zitülkus e enezan metat Godón Bóktan arrkrrunarre, e arüng kóbó ipadlamke blaman elklaza tómbapónóm, pamkolpama ne elklaza tómbapóndako, God nibiób zid ninóp. Metat tómbapólamke Godón gum angónde akó tórrngónde. E ene kla tómbapón kwarilnүrrü ka yabüka olazan namүlnүrrü, a ene wirrian klama yabü errkya tómbapónóm ka ola yabüka babulzanla. ¹³ E gaodómakla, zitülkus God watóke yabü mobokүpdü nótó zagetóda. Wa yabü yabiób ubi akyanda akó wa

* **2:8** Krrsdó nurrótók бүód kla yarilürr, zitülkus i wata ibü krrsdó yamselnóp, gazirr-gazirr gómól pam nidi kwarilürr, pam akrran pam nidi kwarilürr, akó leba zaget kolpam nidi kwarilürr.

yabü tangbamtinda ene elklaza tómbapónóm, tóba bagürwóman ngitanóm ne elklaza.

¹⁴ Blaman elklaza tómbapólamke murrkurr bóktan-koke akó ongyal-koke. ¹⁵ Ene igósüm, e amkoman moboküp pamkolpamóm bainane akó pamkolpam sab gaodó koke kwarile bóktanóm igó, e kolae kla tómbapónarre. Akó ene igósüm, e Godón olmal kwarilo, kolae-koke nidipko, ezan ngyabendakla ibü aodó, dümdüm-koke akó kolae an pamkolpam nidipko. E zyon klamzanakla warri bapónóm ibü aodó, wamaka wimurra warri apóndako pülpüdü, ¹⁶ e ibükazan arról-akyan bóktan adrratódakla. Ene igósüm, kürü zitülkus sab asi yarile yabükwata ikub bagürüm ene Ngürrdü Kerriso sab nóma tolkomóle. Zitülkus módóga, ene Ngürrdü igó pupairrüna wagó, ka enanóm-koke arüangi zaget namülnürrü akó kürü leba zaget enanóm-koke yarilürr. ¹⁷ I sab kürü büdülümpükü kena kómkólnóm. E yabiób arról Godón ilinarre yabü amkoman bangundügabi, wamaka [prrista] [urdü amsel lar] amarruda [alta] kwitüdü amselóm. Ka ne nóma nurrótoko, kürü óe sab anón gyaur klamzan yarile, prrista ne kla akanda altadó ene urdü amsel lar kwitüdü.† Enana ka umulóla ene klama aprrapórr tómbapóne, ka barnginwómdóla akó ka bagürwómdóla yabü blamandó. ¹⁸ Da e ta wata barnginwóm akó

† **2:17** Bazeb Tonarr Pebadó 29:38-41 ma etangke Godón [gyaur kla] aliónbóka blaman irribi akó simaman. Prrista waen sokol akan yarilürr [sip] kupodó akó [witüdü], alta kwitüdü ne kla bamnguldako. Ini waen igó ngiliandako, anón gyaur kla. Ene dómdóm alakón puko módóga.

bagürwóm kwarilün kankü.

Timoti akó Epaprroditus

¹⁹ Ka igó [gedlóngóm baidóla] wagó, kari pokoa Lod Yesu kürü sab gaodó kine Timotin zirrapónóm yabüka. Ene igósüm, ene bóktan yabükwata, wa ne pokó sab salkomóle, ene pokoa kürü bagürwóman ngigütine, wata ene bóktanazan kürükwata yabü sab bagürwóman ngintirre. ²⁰ Ka sab oya zirrapono, zitülkus darrü pam babula kürüka darrpan gyagüpitótóke wazane, yabükwata yakolae nótoke amkoman moboküpi. ²¹ Zitülkus módóga, blaman kolpam gaodó nidipko yabüka tótókóm, i wata tibióban ubiankwata ngabkandako, Yesu Kerison ubiankwata ma koke. ²² A e ma umulakla, Timoti tóba ia okaka tübyónürr wagó, wa amkoman moboküpia. Wa kankü zagetóda [Morroal Bóktan] ayokü, wamaka oloma tóba abpükü zagetóda. ²³ We ngarkwatódó, Timoti watóke ka gedlóngóm baidóla yabüka zirrapónóm dümdüman, ka sab nóma umul baino wagó, sab ia pokoa tómbapóne kürüka. ²⁴ Akó ka amkoman karrkukusi angundóla, kari pokoa Lod kürü sab gaodó kine yabüka tótókóm.

²⁵ E mibü zonaret Epaprroditusün zirrsapónarre yabü ngidü kürü tangamtinüm kürü ngyaben elklaza-e. Wa kankü zaget yarilürr akó wa inzan pama, wamaka gazirr pama, Morroal Bóktan nóto adlang yarilürr kankü. Ka igó gyagüpi tótókdóla wagó, wa akó yabüka ki alkomól. ²⁶ Zitülkus módóga, wa nae amanda yabü blamanabkü. Akó oya

moboküp müpdüma, zitülkus e kuri arrkruarre wagó, oya azida kuri simiógürr akó wa umula wagó, e gyakolaeakla. ²⁷ Anda, wa kari azid koke yarilürr, ó kari poko nurrótókórrma. A Godón gyaur asi yarilürr oyaka akó wa oya azidüdügab dólóng yónürr. Godón gyaur wata tóbananka koke yarilürr, a kürüka ta asi yarilürr, kürü müp[‡] akyan-gum darrü müpan kwitüdü. ²⁸ Ene zitülkusdü, ka wirri ubila oya zirrapónóm yabüka. Ene igósüm, e bagürwóm kwarilo, e oya akó nóma esenane akó ka sab wata kari-karianbóka gyakolae namulo yabükwata. ²⁹ E oya wirri bagürwómpükü ipüdam Lodón amkoman angun zonaretzan, akó e inzan kolpam morroal nangónam oyazan nidipko. ³⁰ Zitülkus módóga, wa kari poko nurrótókórrma Kerrison zaget tómbapónde. Wa gyagüpi tótók yarilürr wagó, wa taia arról amrüküm kürü tangamtindi yabü pabodó.

3

Amkoman [Dümdüm Tonarr]

¹ Ene tumum, kürü [zonaretal], bagürwóm kwarilün, zitülkus e Lodka dabyórrünakla!

Kürüka darrü müp babula yabüka dadan bóktan akó wialómóm, akó ene klama yabü sab alblang yarile samuan ngarkwatódó. ² E umul-umul kwarilün ene pamdógab, tómanpükü

[‡] **2:27** müp: Epaprroditus ne nóma ki nurrótóke, ene wamaka müpa Polka.

umezan* nidipko, kolae nidi tómbapóndako, akó nibiób ubie pamab büb singgalgónóm kolae zitülkusdügab.† ³ Zitülkus módóga, ene midipakla, amkoman Godón pamkolpam nidipakla. Akó ene midipakla, Godón nidi [ótókdakla] oya Samuan tangbamtindügabi, Kerriso Yesunkwata nidi ikub bagürdakla, akó tüpan tulmildü koke nidi ngambangóldakla zid bainüm. ⁴ Ini amkomana, enana pamakan gyagüpitótók ngarkwatódó, kürü kólba zitülkus asiko kólba tulmildü ngambangólóm, gaodó ne nóma ki yarile zid bainüm kólba tulmildügab.

Darrü oloma nóma gyagüpi tótókda wagó, oya zitülkus asiko tóba tulmildü ngambangólóm, da ka sab bótkono wagó, kürü zitülkus abúnako oyakagab. ⁵ Kürü [gyabi sopae ugón singgapinóp] ⁸ ngim ngürrdü kürü amtómól kakóm. Ka amkoman Isrrael olomla, ka Benzamin zitüldügabla. Ka Ibrru óedógabla. Mosesón

* **3:2** tómanpükü ume: Abün tonarrdó [Zu pamkolpama] Zu-koke nidi kwarilürr, ibü inzan ngibliandako tómanpükü ume, zitülkus Zu pamkolpama igó gyagüpi tótók kwarilürr wagó, Zu-koke nidi kwarilürr, i tómanpükü kwarilürr Godón ilküpdü, wamaka ume kwarilürr tómanpükü larzan Godón ilküpdü. Pol ene Zu pam tómanpükü umebóka ngiblianórr ibü obae umulbain bóktananne. † **3:2** büb singgalgónóm kolae zitülkusdügab: Ene pama arüngi bóktan kwarilürr wagó, nibiób ubiko Yesun amkoman angun pamóm bainüm, ibü [gyabi sopae ki singgalgónóm]. Pol ene bóktandó koke ubi bainürr, igósidi wa ene gyabi sopae singgalgón igó ngilianórr, büb singgalgón. Zu pamkolpamdó, paman gyabi sopae singgapin timam yarilürr amtyanóm i Godón pamkolpamako. A Yesun amkoman angun pamkolpama amtyandako wagó, i Godón pamkolpamako, ibü tórrmen tulmildügab.

gida mamóankwata, ka gaodómla bóktanóm wagó, ka [Parrisi] namülnürrü. ⁶ Kürü amkoman kari ubi koke yarilürr tómbapónóm ka ne klamabkwata gyagüpi wamórró wa Godón ubia, da ka igósidi sos pamkolpam müp alión namülnürrü. Ka dümdüm ngyaben namülnürrü Mosesón gida ngarkwatódó, darrü oloman zitülkus babul yarilürr bóktanóm wagó, ka kolae tonarr tónggapórró.

⁷ A nadü elklazadó ka ngaen ngambangól namülnürrü kólba zid bainüm, errkya ka ene elklaza igó ngabkandóla wagó, ibü küp babulako zitülkus ka Kerrisoka dabyórrünla. ⁸ Anda, ka blaman kla igó ngabkandóla wagó, ibü küp babulako, zitülkus wirri kla módóga, ka Kerriso Yesunbóka umulóla, kürü Lod nótóke. Oyabóka amkoman umulbain kari kómal ta kokea akó ene klama blaman elklaza bórrgrratóda. Oyabókamde ka blaman elklaza elókrro. Ka blaman elklaza inzan ngabkandóla wamaka bizaako, igósüm ka sab Kerrison namulo. ⁹ Akó igósüm, ka oyaka dudu dabyórrün iade namulo. God kürü apadóda dümdüm tonarr olomzan, zitülkus ka Kerrison amkoman angundóla a igó zitülkusdü koke, ka Mosesón gida mamóandóla. Anda, kürü amkoman bangundügab God kürü apadóda dümdüm tonarr olomzan. ¹⁰ Kürü ubi Kerrisonbóka amkoman umul bainüma akó oya arüng amzyatóma, wa ne arüng ipadórr God oya nóma irsümülürr бүдүлдүgab. Akó kürü ubi oyaka dabyónóma azid aengde wazan azid aeng yarilürr. Akó kürü ubi wazan bainüma oya бүдүлдү, ¹¹ igósüm ka aprrapórr ibü aodó

namulo, God sab nibiób irsine бүдүлдүgab.

Arüangi Buso Blakón Ngaru Amrranóm Darrem Kla Apadóm

¹² Ka igó bóktanóm koke kaindóla, igó, ka ene elklaza kuri elakóna, ó igó, ka [dudu kómal] kuri baina. Koke. A ka wa metat arüng apadóm kaindóla inzan pamóm bainüm, Kerriso Yesun ubi ngarkwatódó. Ene ia Kerrison ubi kuri yarilürr, wa kürü nóma kümiógürr. ¹³ Zonaretal, ka kólba igó koke ngabkandóla wagó, ka inzan pam kuri baina. A ka darrpan wirri kla tónggapóndóla: Buso pamzan, ka gyagüpi koke amaikdóla kürü kakota ne klame, a ma ka arüangi amrranóm kaindóla kürü singül kwata ne klamase. ¹⁴ Inzan kwata, ka arüangi busodóla blakón ngaru amrranóm darrem kla apadóm. Ene darrem kla módóga, God kürü nyaunda kwitüdü tótókóm Kerriso Yesukama.

¹⁵ Mi samuan ngarkwatódó gaodó nidipakla, mi blamana wata inzan gyagüpi ogoblo. Da yabü ngibürrab darrü gyagüpitótók asi ne nóma yarile kürükagab, God sab yabü nómtyerre dümdüm gyagüpitótók ne klame. ¹⁶ A wirri kla módóga, mi wata nyaben kwarilo mibü umul ngarkwatódó, God ne kla kuri pupo syónürr.

¹⁷ Zonaretal, e yabiób dabyórrün kwarilo kürükagab tikó apadóm akó e ibü ilküpane ngabkan kwarilo inzan nidi nyabendako, kizan nyaben kwarilnürrü yabü aodó. ¹⁸ Zitülkus módóga, abün pamkolpama bóktandako wagó, i Yesun amkoman angundako, a ibü tórrmen tulmila ene kla koke amtyandako. I inzan

ngyabendako, wamaka i Kerrison бүдүл крросдó бóка бамгүндako. Ka yabü ini poko abün münüm kuri byal namülnürü, akó errkya ka akó byaldóla yarmurrükü. ¹⁹ Ibü бүбан ubi ibüka godzanako. I igó klamóm ikub bagүрдako, бүód ne klama ódódako. Ibü gyagүpitótók wata түпан elklazadómako. We ngarkwatódó, blakón pokodó God sab ibü kolae nirre. ²⁰ A mi go kwitüm bwób kolpamakla. Akó mi Zidbain Pamóm nae amandakla, sab olgabi nótó tame, Lod Yesu Kerriso. ²¹ Wa sab mibü түпан arүngkoke бүб imzazile ama күsil бүбүм bairre тóба kómal бүбzan, God oya ne бүб ekyanórr wa oya nóma irsүmүлүrr бүдүлдүgab. Wa sab ini kla тónggapóne ene dadan arүngi, wa akó sab dadan arүngi blaman elklaza simarrue тóба balngomóldó.

4

Ikik Bókran Bóktan

¹ We ngarkwatódó, күрү mobokүpdü gómdamal, inzana e karrkukus bórrongo yabü amkoman angundü Lodón. E күрү zonaretalakla, күрү [mobokүpdü ubi] nibióbkama akó ka nibióbkamóm nae amandóla. E күрү bagүrwóman akó ikub bagүran ngitandakla akó e күрү zagetan darrem klamzanakla! ² Ka yabü arүngi ayaldóla, Yuodia akó Sintik, darrpan gyagүpitótók ipүdam, zitүlkus e nizan Lodónamli. ³ Anda, mató, kankü nótó zagetdóla amkoman mobokүpi, ka marü ta amtindóla ini kol nis tangamtinüm, zitүlkus i arүngi zaget namülnürri kankü

Morroal Bóktan Yesunkwata ayom, akó Klementkü ó ngibürr zaget pam kankü nidi zagetódako, nibiób ngiko [ngarkwat-koke arról] pebadó wialómórrón.

⁴ Metat bagürwóm kwarilün, zitülkus e Lodka dabyórrünakla. Ka akó bóktandóla kagó, bagürwóm kwarilün! ⁵ E mómók tonarr okaka izazinam blaman pamkolpamdó, zitülkus Lodón alkomól minggüpanana. ⁶ Darrü klamóm gyekolaegu, a blaman kla pupainününüm Godka, yabü ubi ne klamómako, e tóre nóma akodakla. Akó e darrü klamóm nóma atodakla, da Godón eso ekyelam. ⁷ Da Godón pauda sab yabü moboküp akó gyagüpitótók adlang yarile, zitülkus e Keriso Yesunakla. Ene pauda blaman pamkolpamab gyagüpitótók arrgrratóda.

⁸ Dómdóm, zonaretal, igó elklaza gyagüpi amalamke, kómal ne elklazako akó kolpama ne elklaza bagürdako: nadü kla amkomana, kolpama ne kla morroal angóndako, nadü kla dümdüma, nadü kla [kolkala], nadü klama kolpam bagürwóman ngibtanda, akó kolpama ne kla agürdako. ⁹ E nadü kla umul bainarre akó ipüdarre kürükagab, e nadü kla arrkruarre kürükagab, ó nadü kla nósenarre ka ne kla tómbapón namülnürrü, da e ene elklaza tómbapólamke. Da God, paud nótó akyanda, yabüka asi yarile.

Pol Pilipi Pamkolpam Eso Nókyenóp Ibü [Gyaur Klamóm]

¹⁰ Ka wirribóka bagürwómdóla Lodka dabyórrünzanla, zitülkus e dómdóm kürü

kuri kómtyenarre wagó, e akó gyakolaeakla kūrúkwata.* Ka umulóla e ta metat gyakolae kwarilnürü, a e gaodó koke kwarilnürü ene kla pupainüm. ¹¹ Ka ini poko igósidi koke wialómdóla igó, kūrú ngyaben elklaza babulako. Ka gaodó kuri umul bairrü blaman ia ne ngyaben tonarrko. ¹² Ngibürr tonarr kūrú ngyaben elklaza babul kwarilürr, akó ngibürr tonarr kūrú ngyaben elklaza abün kwarilürr. Ka gaodó umul bairrü blaman ia ne ngyaben tonarrko, ia ka alo abün alodóla, ta ia ka alomla, ia kūrú abün elklaza-ako, ta ia kūrú elklaza babulako. ¹³ Ka gaodómla karrkukus zamngólóm blaman ngyaben tonarrdó Kerrisokama, kūrú arüng nóto akyanda.

¹⁴ A ene wata morroal yarilürr, e kūrú tangkamtinarre ini müp tonarrdó. ¹⁵ Anda, e Pilipi pamkolpamakla, e yaib umulakla wagó, darrü sos babul yarilürr kūrú tangamtinüm igó klandó, aliönüm akó azebóm, wata yadi. Ka we tonarrankwata apóndóla, ka ngaengógópan Morroal Bóktan Yesunkwata nóma amgol namülnürü yabüka, da ka ene kakóm, Masedonia Prrobins ugón amgatórró. ¹⁶ Ka Masedonia amgat küsil nóma namülnürü akó ka Tesalonika wirri basirrdü nóma namülnürü, e kūrú ugón tangkamtinarre. E nis münüm gyaur kla zirrapónarre kūrúka, kūrú ngyaben elklaza babul nóma kwarilürr. ¹⁷ Ka ini poko igósidi

* **4:10** Pilipi pamkolpama mani zirrapónóp Polka. Wa olgabi umul bainürr, i gyakolae kwarilürr oyaka.

koke wialómdóla igó, kürü ubi darrü gyaur kla apadóma yabükagab. A kürü ubi módóga, God sab yabü darrem kla nókyerre samuan ngarkwatódó yabü gyaur klamdógab. ¹⁸ Ka blaman kla kuri nósenónóma, e ne kla zirrtapónarre kürüka, akó yabü gyaur kla ene ngarkwat arrgratóda. Kürü blaman kla gaodómako, zitülkus Epaprroditus yabü gyaur kla simarrurr. I wata morroalan ilang gyaur klamzanako, morroal [urdü amsel larzanako], prrista Godka ne kla amarruda akó God ne kla azebda, Godón ne klama bagürwóman ngitandako. ¹⁹ Ó ka ne Godón [ótókdóla], wa yabü blaman ngyaben elklaza nülirre tóba ngaru bapón-koke mórrel ngarkwatódó Kerriso Yesukama. ²⁰ God mibü Ab, mi oya ngi wirri kwitüm ki emngyelnórre metatmetat! [Amen].

Dómdóm Alakón Bóktan

²¹ Kürü morroal yawal bóktan nókyenamke blaman Godón pamkolpam, Kerriso Yesuka nidi dabyórrünako. Ini ne zonaretalako kankü, tibiób morroal yawal bóktan zirrapóndako yabüka. ²² Blaman Godón pamkolpam nidipko aini Rrom wirri basirrdü, i tibiób morroal yawal bóktan zirrapóndako yabüka. Akó ta ibükagab Sisankü† nidi zagetódako oya müótüdü.

²³ Ka tóredóla, mibü [Lod] Yesu Kerrison [gail tonarr] yenkü asi ki yarilün.

† **4:22** Sisa: Rrom pamkolpama tibiób king Sisabóka ngiblian kwarilürr. Mórrke-mórrke módóga: Caesar ó Emperor.

Godón Buk
Portions of the Holy Bible in the Gizrra language of
Western Province, Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Gizrra long Niugini

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gizrra

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-04-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 2 Apr 2021

d83b2e14-c797-5499-b582-de63912ac614